

GÖÇMEN / MUHACİR TAPUSU DAVALARI (Muhacir ve Göçmen Ailelere İskân Yoluyla Verilen Taşınmazların Tespiti)

781 Sayılı İskân Kanunu uyarınca muhacir/göçmen olarak gelen ailelere, geldikleri ülkede kalan mallarına karşılık toprak dağıtımı yapılmıştır. 2 kişilik bir muhacir aileye ziraat topraklarından en az 30 en çok 90 dönüm arazi verilmiştir. 2'den fazla her nüfus için 10 dönüm ile 30 dönüm arası ek ilave yer verilmiştir.

Muhacir ya da göçmen olarak Türkiye'ye gelen ailelerin mirasçıları, dönemin İskân Komisyonlarınca kök murislerine verilen taşınmazlarda hak sahibi olabilmektedir.

Mübadillere ait tasfiye taleplerleri, tabiiyet beyannameleri, muhacir kayıtları ve iskân defterleri Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı tarafından tasnif edilmiştir. Muhacir ve göçmen ailelere iskân yoluyla verilen taşınmazların tespiti için Devlet Arşivlerinde ve ilgili tapu müdürlüklerinde titiz çalışmalar yapmak gerekir.

Av. Muzaffer Demirsoy Hukuk Bürosu; muhacir ve göçmen ailelere iskân yoluyla verilen toprakların araştırmasını ve tespitini yapmakta, somut olayın şartlarına göre Türkiye genelinde hukuki danışmanlık ve avukatlık hizmeti vermektedir.

1. Göçmen ve Muhacir Kavramı

2. 1923 ile 1927 yılları arasında illere göre iskân edilmiş mübadil sayıları

3. Tasfiye Talepnamesi

4. Muhacir Kâğıdı (Muhacir Kaydı)

5. İskan Komisyonları

Göçmen ve Muhacir Kavramı

Göçmen, bir ülkeden başka bir ülkeye yerleşmek amacıyla göç eden kişidir. Siyasi, sosyal vb nedenlerle zorunlu göçe tabi tutulan kişilere ise **mübâdil** denir. **Muhacir** ise Osmanlı İmparatorluğu son dönemlerinden itibaren Balkanlar'dan mecburi göç ile Anadolu'ya gelenlerin genel adıdır. Trakya bölgesinde günlük konuşma dilinde "**Mâcır**" olarak telaffuz

Protokol"dür. TBMM tarafından 23 Ağustos 1923'te onaylanan bu sözleşme 25 Ağustos 1923'te yürürlüğe girmiştir. Sözleşmede, mübadeleye tabi tutulacak kimseler ile mübadelenin şartları hakkında hükümler geniş bir şekilde yer almaktadır.

Türkiye-Yunanistan nüfus mübadelesi ile 1.200.000 Ortodoks Hıristiyan Rum, Anadolu'dan Yunanistan'a; 500.000 Müslüman Türk de Yunanistan'dan Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre, mübadele kararının sonucu olarak 1923 ile 1927 yılları arasında Yunanistan'dan Türkiye'ye 456.720 Müslüman gelmiş ve çoğunluğu Ekim 1923'te kurulan Mübadele İskân ve İmar Vekâleti tarafından önceden belirlenmiş olan köy ve şehirlere yerleştirilmiştir.

Türkiye-Yunanistan nüfus mübadelesi kapsamında Türkiye'de sadece İstanbul ile Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada'da oturan Rumlar, Yunanistan'da ise sadece Batı Trakya Türkleri mübadeleden muaf tutulmuşlardır.

1923 ile 1927 yılları arasında illere göre iskân edilmiş mübadil sayıları

İl	Mübadil Sayısı	İl	Mübadil sayısı	İl	Mübadil sayısı	İl	Mübadil sayısı
Adana	8440	Çanakkale	11638	Isparta	1175	Mersin	3330
Afyon	1045	Cebeli Bereket	2944	İstanbul	36487	Muğla	4968
Aksaray	3286	Çorum	1570	İzmir	31502	Niğde	15702
Amasya	3844	Denizli	2728	Kars	2512	Ordu	1248
Ankara	1651	Diyarbakır	484	Kastamonu	842	Samsun	22668
Antalya	4920	Edirne	49441	Kayseri	7280	Şanlıurfa	290
Artvin	46	Elazığ	2124	Kırklareli	33119	Şebinkarahisar	5879
Aydın	6630	Erzincan	116	Kırşehir	193	Sinop	1189
Balıkesir	37174	Erzurum	1095	Kocaeli	27687	Sivas	7539
Bayazıt	2856	Eskişehir	2567	Konya	5549	Tekirdağ	33728
Bilecik	4461	Gaziantep	1330	Kütahya	1881	Tokat	8218
Bitlis	3360	Giresun	623	Malatya	76	Trabzon	404
Bolu	194	Gümüşhane	811	Manisa	13829	Van	275
Burdur	448	Hakkari	310	Maraş	1143	Yozgat	1635
Bursa	34543	Hatay	1037	Mardin	200	Zonguldak	1285

Mübadelede Drama, Girit, Kesriye, Filorina, Kozana, Naslıç, Grebene, Kavala, Selânîk, Vodina ve Yanya'dan Türkiye'ye gelen nüfus; Doğu Trakya ve Batı Anadolu'da Rum azınlığın ayrılışı ile boşalan yerlere iskân edilmişlerdir.

Mübadillerin yoğun olarak iskân edildikleri şehirler; Adana, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Edirne, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Manisa, Mersin, Niğde, Nevşehir, Samsun, Tokat ve Tekirdağ'dır.

Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine ilişkin Sözleşme ve Protokol gereğince;

- Türk ve Yunan vatandaşları, öncesinde buldukları ülkeye izin almadan geri dönüş yapamayacaklar.
- İstanbul'daki Rumlar ile Batı Trakya'daki Türkler mübadele dışı tutulacak.

- Hükümetler göç edenlere yardım edecek
- Göç edenler eski ülkenin vatandaşlığından çıkararak geldikleri ülkenin vatandaşlığını alacak.
- Göç edenlerin yanlarında bulunan eşyalarından vergi alınmayacak.
- Geri kalan mallar için karma komisyon kurulacak.

Sözleşmenin 11. Maddesi uyarınca azınlıkların mübadelesini denetlemek, mallarına değer biçmek ve bu malları tasfiye etmek üzere bir “**Mübadele Komisyonu**” kuruldu.

Komisyonun dört üyesi Türkiye Hükûmetini, dördü Yunanistan Hükûmetini temsil edecek, geriye kalan üç üye ise 1914-1918 I. Dünya Savaşı'na katılmamış ülkelerin Milletler Cemiyeti tarafından seçilecek temsilcilerinden oluşacaktı. Mübadele Komisyonunun merkezi 8 Ekim 1923'ten 21 Haziran 1924'e kadar Atina, bu tarihten sonra tasfiye edilene kadar ise İstanbul'du.

Mübadele Komisyonu çalışmalarını daha etkin ve yerinden sürdürmek için alt komisyonlar kurulmuştur. Bu alt komisyonlar mübadillerin taşınır ve taşınmaz mallarını ve kıymetlerini Tasfiye Talepnamelerine işleyerek gittikleri ülkelerde karşılıklarının kendilerine verilmesini sağlamak için çalışmışlardır.

Tasfiye Talepnamesi

Mübadele Sözleşmesinin 5. Maddesine göre “mübadele kapsamına giren kişilerin mülkiyet haklarına ve alacaklarına hiçbir zarar verilmeyecektir”. Söz konusu göç sırasında gerek Türkiye gerekse de Yunanistan, mübadillerin en az zararla ve sorunsuz bir biçimde göçün gerçekleşebilmesi için özen göstermiştir.

Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine ilişkin Sözleşme ve Protokol gereğince mübadeleye tabi tutulacak ailelerin belli olması sonrasında bu ailelerin geride bırakacağı taşınmazların belgelenmesi zorunluluğu doğmuştur. Mübadillerin göç ettikleri yerde bıraktıkları taşınmaz ve taşınır malların tamamı Mübadele Komisyonları tarafından “**Tasfiye Talepnamesi**” ile kayıt altına alınmaya çalışılmış ve böylece göç ettiği yerde de aynı değerde gayrimenkul verilmeye çalışılmıştır.

Mübadillerin terk edeceği ya da yanlarında götürebileceği mallar ile ilgili kurallar ve bu malların tasfiyesi ve kıymetlerinin belirlenmesine dair esaslar detaylı olarak “Mübadele Sözleşmesi” ile belirlenmiştir. Buna göre: mübadiller her çeşit taşınır mallarını beraberlerinde götürmekte veya naklettirmekte serbest olacaklar ve bu sebeple kendilerinden herhangi bir vergi alınmayacaktır. Ancak “emval-i menkûlelerinin tamamını veya bir kısmını beraberinde götürmeye kudretiyab olamayacak olan muhacirîn” bunları mahallerinde bırakabilecek, bu halde bırakılacak olan malın bir envanteri çıkarılarak değeri mal sahibi mübadilin gözü önünde belirlenerek bir zabıt varakası yani “**tasfiye talepnamesi**” düzenlenecekti. Dört nüsha olarak

düzenlenecek olan bu belgenin bir tanesi “memurin-i mahalliye nezdinde” kalacak, biri tasfiye işlerini yürütecek olan “Muhtelit Komisyon’a”, diğeri mübadilin “hicret ettiği memleketin hükümetine” ve sonuncusu da “muhacire” verilecekti.

Muhacire verilen tasfiye talepnameesi, muhacirin Türkiye’ye gelirken yanında getirmesi gereken en önemli belgedir.

(Έντυπον ἀριθ. 3)

(Φορομολ αὐμορῶ)

ΠΡΟΧΕΙΡΟΝ

Λιμὴν κατευθύνσεως

دخول ليماني

*Αφίξεις πρὸ τῆς

تاريخه عند اوله اوصالت

*Αριθμὸς

نومرو

*Ανδρες

اركان

Γυναίκες

قادين

Παιδιά

چوچاق

Σύνολον προσώπων

يكون نفوس

Κτήνη :

حيوان

α) Μεγάλα

بيوك

β) Μικρά

كوجك

Σύνολον κτηνῶν

حيوان يكوون

Ημερομηνία
VOYAGE PAYE

رقم قولي سياست

110 110 28

خانه
1 -
1 -
1 -
1 -
2

2 110 110 28

10607

Tasfiye Talepnameleri birçok sayfadan oluşur:

Belgenin 1. Sayfasında

Kayıt numarası ve kayıt tarihi yer alır. Daha sonra “İhtar” başlıklı bölüm yer alır ve bu bölümde altında “eshab-ı müracaatın” yanlış veya mübalağalı beyanname vermesi durumunda kendi zararına olacağı belirtilir daha sonra kimlik bilgilerine geçilir.

Müstedinin hüviyeti yani kimlik bilgileri başlığı altında sırası ile şu bilgiler yer alır:

- İsim ve pederinin ismi
- Memleketi (livası, kazası, şehri, karyesi)
- Halen sakin bulunduğu mahal (livası kazası, şehri, karyesi)
- Sanatı

Belgenin 2. Ve 3. Sayfasında

Mübadilin bulunduğu yerdeki emval-i gayri menkulesine ait bilgileri ihtiva eden ve 9 sütundan oluşan bir cetvel bulunmaktadır. Bu cetveldeki sütunlarda yer alan bilgiler şunlardır:

- Emlak ve arazinin cinsi ve nevi,8 hane, mağaza, tarla, bağ, bostan, orman, mera vs)
- Mesaha-i sathiyesi (dönüm, arşın, evlek)
- Arazinin yetiştirdiği mahsulâtın nevi (hububat, tütün bağ vs)
- Emlak ve arazinin kâin bulunduğu mahal (mahalle, mevki, sokağın ismi ve numarası)

- Emlak ve arazinin suret-i tasarrufu (ferağ, intikal, hibe)

Tapu senetlerinin veya diğler vesaik-i tasavvufiyenin tarih ve numaraları da burada yer alır. Emlak ve arazinin tapu senedinde makayyet kıymeti de yer alan bilgiler arasındadır.

Belgenin 4. Sayfasında

Bu sayfada müstedinin terk eylediğı emlak-ı menkuleye ait olan cetvel (cetvel-B) bulunmaktadır. Bu cetvelde mübadile ait evin özellikleri, ev eşyaları ve sahip olunan hayvanların adedi, cinsi belirtilir ardından bırakılan evin, ev eşyalarının ve hayvanın altın cinsinden değeri yazılır.

En son tasdik tarihi ve tasdik heyeti imza veya mühürleri bulunmaktadır.

Tasfiye Talepnameleri geride bırakılan taşınır ve taşınmaz mal ile ilgili detaylı bilgiler içerir: Tek katlı iki odalı, avlulu ev, ki ara ahır, dört ara samanhanesi, ambarda kile tahıl, 8 küçükbaş, 36 dönüm bağ vb...

Muhacir Kâğıdı (Muhacir Kaydı)

Muhacirler, Türkiye sınırlarına girdiklerinde yerin en büyük mülkiye memuruna götürülmüş ve göç ile gelenlere “**muhacir kâğıdı**” verilmiştir.

Muhacir kağıdı; kişinin göç ederek Türkiye'ye giriş yaptığı tarihte Türk makamları tarafından düzenlenmiş bir kayıt

belgesidir. Göç eden kişinin Türk Vatandaşlığı'nı kazanmadan önceki vatandaşlığını, geldiği ülkeyi, kimlerle g ettiğini, doğum bilgilerini ve aile bilgilerini içermektedir. Türkiye'ye gelen göçmenlerin yerleştirildikleri yerleri, kaç kişi olarak geldiklerini, kimlerin geldiklerini gösteren belge olması nedeniyle mübadiller adına çok önemli bir belgedir. Kiřisel aile tarihini dair birçok ayrıntı yer alır.

MUHACİR KAYIT ÖRNEĞİ

İ l i :	NİĞDE	İ l ç e s i :	MERKEZ
K ö y ü :	HASA	Mahallesi:	-
Tarih:	1924-1928	Cilt No:	35
		Sayfa No:	372
		Sıra No:	-
Memleket-i	Vilayeti	Kazası	Köyü
Kadimesi:	SERFİCE	KOZANA	-
Muhacir ve Aile Efradınının			
Yakınlık Derecesi	A d ı		Yaşı
Aile Reisi	Hacı Rüstem Oğullarından Kerim Efendi oğlu Salim Efendi		36
Zevcesi	Feriha		34
Kızı	Tevhidiye		9
Kızı	Mükerrem		1
Biraderi	Sabri		30
Biraderi	Niyazi		18
Hemşiresi	Remziye		16
Sabri Zevcesi	(Okunamadı)		30
<u>MÜLAHAZAT</u>			
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin 6.3.928 tarih ve 55389 numaralı emirnamesiyle Adana'ya nakli icra kılınmıştır.			

Kayıdı Çeviren : Hilmi AKKIN

İ m z a :

Şube Müdürü : Ahmet CEYLAN

İ m z a :

..../..../2011
TASDİK EDEN

İskan Komisyonları

Göç sürecini yönetebilmek ve gelen muhacir ailelere geride bıraktıkları taşınmaz mallara karşılık toprak dağıtımını yapmak için o dönemde ülkemizde “İskân Komisyonları” kurulmuştur. İskân Komisyonunun “iskân mıntıkları ve programları hakkında tetkiklerde bulunmak, iskâna yarayacak toprak ve yapıları araştırıp bulmak, muhacirlerin sevk şartlarını mütalaa eylemek” gibi görevleri vardır. Yurda yerleşen muhacirlere ilgili şehrin İskân Komisyonu tarafından 3 ay içinde toprak dağıtımını yapılması ve bu dağıtımını yapılan toprakların tevzi defterlerine geçirilmesi ve tevzi defterlerinin tapuya tevdi edilmesi zorunlu tutulmuştur.

781 Sayılı İskân Kanununca 2 kişilik bir muhacir aileye ziraat topraklarından en az 30 en çok 90 dönüm arazi verilmiştir. 2’den fazla her nüfus için 10 dönüm ile 30 dönüm arası ek ilave yer verilmiştir. Ek olarak ziraat toprakları dışında her aileye kasaba ve şehir civarlarında 6 ile 15 dönüm arasında sulu bostan yerler yani meyve bahçeleri de verilmiştir. Ancak bu yerler üç yıl içinde bağ ve meyvelik yapılmadığı takdirde geri alınır. Bağ ve meyvelik yerlerini imar edenlere talip olurlarsa yeniden on dönüm bağ ve meyvelik yeri verilebilir. Bu topraklar imarı müteakip müddete bakılmaksızın tapuya bağlanmıştır.

Muhacir ailelere iskân komisyonunca verilen yer “**Muhacir Esas Kayıt Defteri**” adındaki defterlere kayıt edilmiştir. Bu defterler bir vilayete gelen göçmenlerin sayısı, cinsiyeti, göçmenlerin doğum tarihleri, meslekleri, nereden geldikleri

ile burada iskân edildikleri yerler ve devletin ne çeşit yardımlar yaptığına dair ayrıntılı bilgiler içermektedir.

Balkan ülkelerinden gelen göçmenler ve muhacirler evlerini geldikleri ülkelerde bırakmışlar, çok büyük emek vererek Türkiye'de yeni düzen kurmaya çalışmışlardır. Türkiye bu sürece destek vererek ülkeye gelen muhacirlere ve göçmenlere geçimlerini sağlayabilmeleri için kurduğu İskân Komisyonları aracılığıyla toprak dağıtımını yapmıştır. Türkiye'ye gelen muhacir ve göçmenler çalışkanlıkları ile büyük takdir toplamış, önemli bir kısmı birçok alanda ülkenin öncüleri olmuştur.

#göçmentapusu #muhacirtapusu #iskantapusu #iskantapusuavukatı #göçmentapusuavukatı
#muhacirtapusuavukatı #iskankaydı #muhacirkaydı #muhacirkağıdı #muhacirbelgesi #iskanbelgesi
#iskân #tasfiyetalepnamesi #göçmen #muhacir #mübadil #mübadele #tabiiyetbeyannamesi
#iskandefteri #muhacirdefteri #devletarşivleri #iskankomisyonu #mübadelekomisyonu
#osmanlıtapusu #tabiiyetbeyannamesi #muhaciresaskayıtdefteri #lozantlaşması #lozanmübadelesi
#lozanmuhaciri #lozangöçmeni